

1970-2

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Versijnt maandelijks

Jaargang 72 - februari 1970

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Kunstraat

Ondanks verbeterde werkmethoden en ondanks geconcentreerde inkoop zijn wij er niet in geslaagd de steeds oplopende wereldmarktprijs van zuivere was op te vangen.

De prijs van kunstraat moest helaas omhoog, maar wij zijn er gelukkig in geslaagd deze prijsverhoging te beperken tot f 1,— per k.g. De nieuwe prijs is dus voortaan f 10,80 per k.g.

Voor de overige artikelen behoeven wij de wereldmarktprijs nog niet te volgen.

Deze prijzen blijven dus zoals vermeld in de prijscourant van verleden jaar.

Wij zijn druk bezig met rationalisatie, waardoor wij de beruchte „prijsaanpassingen” hopen te kunnen opvangen.

BIJENHUIS WAGENINGEN

Giro 82 32 76 — Telefoon 0 83 70 - 28 63

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer. Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en speurbijltjes. Giro 84 68 01.

Boekbespreking

Anna Maurizio & Ina Grafl
Das Trachtpflanzenbuch
Imkerfreundbücher Band 4 1969
Uitg. Ehrenwirth Verlag München 288 pag.
112 afbn. DM 22.80.

Dit boek over drachtplanten is van geheel andere opzet dan reeds bestaande boeken over dit onderwerp. Het geeft aan de ene kant meer informatie en is aan de andere kant bewust beperkt gehouden wat het aantal te beschrijven planten betreft. De keuze van de planten is gericht op hun betekenis voor de Duits-sprekende gebieden in Midden-Europa. Dat neemt niet weg dat bijzondere drachtplanten uit andere gebieden (bijv. Nederland) ook hun plaatsje gekregen hebben.

Het boek is gesplitst in twee delen: Het algemene deel, waarin beknopt, maar zeer gedegen de bouw van de bloem, de bestuiving, het stuifmeel en de nectar ter sprake komen. Vooral dit deel is algemeen bruikbaar. De keuze van de drachtplanten, zoals die in Midden-Europa het belangrijkste zijn, doet voor Nederland nogal wat vragen naar voren komen. Van de bomen wordt bijv. de leeftijd genoemd waarop ze beginnen te bloeien. Om maar het eerste voorbeeld te nemen: *Acer platanoides* zou met 20 jaar beginnen te bloeien en *Acer pseudoplatanus* pas op 30-jarige leeftijd. Op Ambrosiushoeve staan beide soorten, zijn nog geen 20 jaar oud en leveren al verschillende jaren volop bloemen en rijpe zaden. Er zijn ook een aantal planten vermeld, die in ons land beslist niet als drachtplant genoemd kunnen worden. Wat dat betreft moet men het boek dus zeer kritisch lezen en voor onze omstandigheden met eigen waarnemingen aanvullen. Vooral de lijst van drachtplanten tussen de twee delen van het boek in nodigt uit tot het plaatsen van heel veel vraagtekens. Dat bijv. pruim, paardekastanje en herik maar matig stuifmeel zouden leveren en liguster maar weinig is voor Nederland onbegrijpelijk.

Deze opmerkingen doen echter aan de totale waarde van het boek geen afbreuk. Het bevat een zo grote schat van gegevens over de honing

en de hoeveelheid stuifmeel, over groeiwijze, standplaats, voorkomen enz. dat ik het niet graag in mijn bibliotheek zou missen.

Ir. J. Mommers.

KÖNIGREICH IM BIENENKORB (KONINKRIJK IN EEN BIJENKORF)

Onder bovenstaande titel is een werk van de bijenliefhebber- vakfotograaf- Harald Doering verschenen.

Het boekje van ruim 100 bladzijden is zo zeer de moeite waard, dat het aandacht vraagt.

De internationaal bekende geleerde Prof. Karl von Frisch schreef het voorwoord.

Met een groot meesterschap heeft Doering de bijen gefotografeerd.

Ruim 100 grootformaat foto's staan in dit boekje. Doering volgt van ei tot bruidsvlucht de bijen met de camera. Mooie grootopnamen van de ontwikkeling van de koningin, het vechten van werkbijen met een wesp, het afslachten van de darren, foto's van bijen die dansen en achtjes draaien als teken van ontdekte drachtbronnen enzovoorts.

Doering schreef zelf de tekst erbij.

Er is echter nog iets in dit boekje wat vermeld mag worden nl. het fotograferen zelf.

Wie van ons probeert soms niet een of ander leuke opname te maken wat meestal mislukt.

Op blz. 102 vertelt Doering hoe hij die opnamen gemaakt heeft. Hij maakt er geen geheim van, maar wijst iedere liefhebber de moeilijke weg, omdat een bij per minuut zoiets van 15000 vleugelslagen maakt.

Is verschenen in Frans, Duits, Engels en Italiaans.

Uitgave: Gerhard Stalling. Hamburg-Oldenburg 1962. Oorthuis.

Proeven met lysine als wintervoedsel voor bijen

Ir. J. Mommers (Proefbijenstand Ambrosiushoeve)

Lysine, toegevoegd aan het normale rantsoen, had bij verschillende diersoorten een zeer gunstige uitwerking. Ook voor bijen is lysine een van de aminozuren (eiwitbouwstoffen) die onmisbaar zijn. Het lag dus voor de hand lysine eens te proberen in het voer voor bijen. De Staatsmijnen waren zo welwillend de benodigde hoeveelheid van hun produkt: L-lysine-HC1 feed grade nr. 11536 ter beschikking te stellen. Dit is een wit, gemakkelijk in water oplosbaar poeder.

In overleg met de Staatsmijnen werden drie groepen bijenvolken gemaakt, die 50 g resp. 125 g lysine opgelost in suikerwater per volk ontvingen.

De derde groep diende als controle en kreeg alleen suikeroplossing. (Deze groepen werden aangeduid als L50, L125 en C.) Alle volken kregen 10 liter suikeroplossing met 66% (2 vol. delen suiker op 1 vol. deel water).

Om bederf tegen te gaan werden per 10 liter suikerwater 2 tabletten à 0,1 g superol toegevoegd. Ieder volk kreeg twee maal 5 liter suikeroplossing.

De drie groepen bijenvolken werden zodanig gekozen, dat in iedere groep zoveel mogelijk volken van gelijke sterkte aanwezig waren en in iedere groep ook evenveel volken, die dezelfde standplaats hadden gedurende de zomer en herfst. Van de volken, die niet naar de heide waren geweest, werd het aantal rater dat door de bijen werd bezet bepaald en het aantal dm² broed dat aanwezig was. Van de heide-volken werd het aantal bezette raten en het aantal raten, waarop broed aanwezig was, bepaald.

Tevens werd van alle volken het percentage met Nosema besmette bijen bepaald. Dit gebeurde zowel in het najaar van 1968, kort voor het inwintertien, als in het vroege voorjaar van 1969.

Resultaten

De resultaten zijn samengevat in onderstaande tabel. Uit deze tabel is niet te zien dat een aantal volken in het voorjaar dood was. In de C-groep waren dit er 3, in de L50-groep 8 en in de L125-groep 14. Van deze laatste groep waren de overgebleven volken zo zwak, dat later in het voorjaar er nog vele sneuvelden.

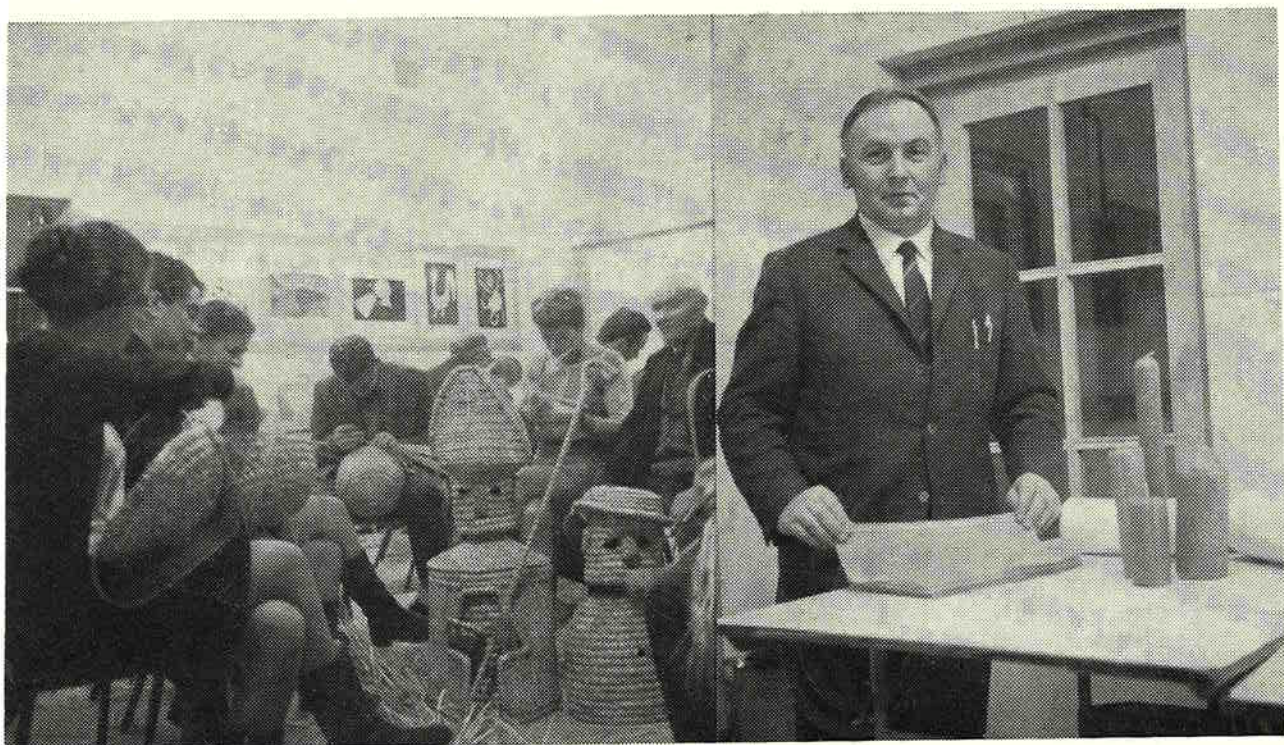
De afgestorven volken zijn in de tabel, voor wat betreft het aantal bezette raten en de hoeveelheid broed, in het voorjaar als 0 opgenomen.

Bij de bepaling van het percentage Nosema zijn ze buiten beschouwing gelaten, omdat dit percentage niet meer bepaald kon worden. De cijfers voor de toename van de Nosema zijn dus sterk geflatteerd. Het is wel aan te nemen, dat de volken met het meeste Nosema, het meest zijn gestorven. Dit verklaart het gelijk blijven van het besmettingspercentage in de L125-groep met het meeste gestorven volken.

Conclusie

Het voeren van lysine heeft een duidelijk negatief resultaat opgeleverd. Dit geldt voor de L50-groep, maar vooral voor de L125-groep. Het grote aantal dode volken en de zwakte van de overgebleven volken vormen een duidelijke waarschuwing lysine niet in het wintervoer van de bijen te geven.

aantal	middel	gem. ramen bijen		gem. afn.	gem. ramen broed		gem. afname	gem. Nosema		gem. toename
		1968	1969		1968	1969		1968	1969	
30	contr.	8,83	4,88	- 3,95	31,91 dm ² 4,46 r.	19,56 dm ² 2,76 r.	- 12,34 dm ² - 1,69 r.	8,57%	9,55%	+ 0,98%
27	L50	8,91	3,67	- 5,24	27,84 dm ² 5,66 r.	13,40 dm ² 2,22 r.	- 14,44 dm ² - 3,44 r.	12,29%	15,97%	+ 3,68%
22	L125	8,36	1,68	- 6,68	32,32 dm ² 4,55 r.	5,77 dm ² 0,55 r.	- 26,55 dm ² - 4,00 r.	13,25%	13,25%	0,00%

Unieke korflecht cursus in Driebergen-Rijsenburg

Sedert 11 november j.l. heerst er in één der lokalen van de MAVO-school aan de Engweg een gezellige drukte. Door de afdeling Driebergen en Omstreken van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland is n.l. een korflecht cursus georganiseerd, waarvoor, naar ons bleek, grote belangstelling bestaat. Een 25-tal cursisten uit Driebergen en omgeving, maar ook van ver daarbuiten (b.v. Nunspeet, Vinkeveen, enz.) komt dinsdagsavonds bijeen, om met als materiaal roggestro en gespleten bamboebast, het aloude handwerk van onze voorvaders ter hand te nemen. Deze cursisten komen uit alle lagen der bevolking. Dierenartsen, huisvrouwen, onderwijzeressen, kortom een ieder, die zich interesseert voor de bijenteelt, treft men daar aan.

Op aantrekkelijke wijze worden door de heren Dekker en Van Egdom de grondbeginselen van de vlechtkunst bijgebracht. Hoewel dit werk niet eenvoudig is, waren wij toch verrast door de snelle vorderingen, die door de enthousiaste leerlingen zijn gemaakt.

Er heerst een uitermate gezellige stemming, die nog wordt verhoogd door de voortreffelijke koffie van mevrouw Beens.

Het zijn niet alleen bijenkorven, die worden ge-

vlochten. Letterlijk alles is mogelijk. Zo kan men b.v. een naaimand, hondemand, paraplubak, ja zelfs — zoals bijgaande foto laat zien — Sinterklaas en Zwarte Piet vlechten. De mogelijkheden zijn welhaast onbeperkt.

Een andere handnijverheid, die nauw betrokken is bij de bijenteelt, is het vervaardigen van originele waskaarsen. Hoewel hierin geen cursus wordt gegeven, gaf de heer P. J. Beens, wonende Mevr. Van Vollenhovenpark 21, alhier, ter afwisseling een demonstratie.

Er is beslist geen hogere wiskunde voor nodig, maar toch is goed uitkijken geraden. De dikte van de kaarsen wordt bepaald, door het aantal bladen was, dat men om de lont rolt. Die lont moet evenredig zijn met de kaars, met andere woorden: in een dikke kaars moet een dikke lont worden gerold. Houdt men zich niet aan deze voorwaarde, dan is de kaars tot mislukken gedoemd.

De korflecht cursus wordt 27 januari 1970 besloten met het vertonen van een bijenfilm door de heer Laban. Tevens zal op die avond een prijs worden uitgereikt voor 't best vervaardigde werkstuk.

Over bijen en steken

„Een goede imker wordt niet gestoken” (Bethe 1898).

„Waar je voor leeft moet je wat voor over hebben”, dit is een uitspraak van Wilhelm Busch.

Wanneer je zes maanden in het bezit bent van bijen en dan eens zo gestoken wordt dat je drie dagen het bed moet houden, dan ben je nog geen imker. Om het te worden moet je je nog eens goed laten steken. En dat gebeurde een jaar later. Bij het afdoeken van korven en boogkorven, die te roekeloos vervoerd waren. Deze bijen, van mijn vriend waren hels. Na de vijfde korf was de aanval zo hevig dat retireren het enigste was, wij zochten dekking in een kleine berkenboom, waar hoofd en schouders in gingen, echter niet de achterkant van de broeken.

Of dit gedeelte voor een beer of nijlpaard werd aangezien is mij niet bekend, maar hier werd alle gif in geloosd wat aanwezig was. Resultaat, vier dagen niet kunnen zitten.

Vele jaren later, in het eerste oorlogsjaar werd mij een kast cadeau gedaan van wege de onhandelbaarheid. Deze bijen waren zo lastig, dat op tien meter afstand niemand veilig was. Op een afstand van twee meter plaatste ik een rietmat van anderhalve meter hoog, waardoor niemand meer gestoken werd. Deze bijen te behandelen was geen pretje, maar het waren geweldige halers. Met de nieuwe generatie die er in kwam waren de bijen tam. Maar wat zouden wij met bijen moeten doen zonder hun gif, het zgn. mierenzuur? Mede dankzij hun gif komt de kostelijke honing tot stand. Bij het invertieren is mierenzuur noodzakelijk evenals bij het conserveren. Zie hiervoor de beschrijving in het boek van de Roever, op blz. 89-91.

Toch is er veel aan te doen opdat men als imker bijna niet of niet gestoken wordt. Selectie toepassen op de zachtmoedigheid, maar ook zacht met bijen leren omgaan, langzaam doen in het lopen en werken, adem in houden wanneer we een raam van dichtbij bekijken en proberen zelfverzekerd te zijn bij het werk. Een klein pluimpje rook of een vochtige flanellen carbol-lap doet ook veel. Het afnemen van de honing, indien mogelijk, iets voor het einde van een dracht gaat veel makkelijker, dan na een drachtperiode. Bijen kunnen heel erg geïrriteerd zijn en dan ook steeklustig, wanneer in bepaalde jaargetijden, zoals bij mij bv. van half aug. af en bij mooi weer tot half oct., de grote groen-

bruine libellen soms urenlang voor de bijenkast zweven of vliegen. Deze libel is zeer vraatzuchtig. Soms tref je ze aan met een vlucht van 8 à 12 cm. De libel gebruikt zijn poten als vangnet of vangkorven en maakt daaruit alles fijn wat zij vangt. Ik heb gezien dat zo'n libel ging zitten en bezig was een grote zweefvlieg te verorberen. Maar dat bewijst, dat zij de bijen ook best aan kan. Of deze grote libellen dezelfde zijn, waartegen de Amerikaanse imker „beebutch” zegt is mij niet bekend. Bij de Amerikaanse imkers is de beebutch schuldig aan moerloze volken omdat zij de koninginnen vangt. Een lastig te behandelen volk wordt zeer tam, indien we een kleine voorzorg nemen. Bv. neem het lastige volk van zijn plaats zet daar een lege korf of kast neer ter voorkoming van vervliegen. Na vijftien of twintig minuten zijn de ergste stekers afgevlogen.

Zonder moeite is dit dan te behandelen. Na de behandeling wordt het weer op zijn oude plaats gezet. Als middel tegen bijensteken zijn er misschien tientallen recepten genoemd en geprobeerd maar baten doet het niet. Het middel dat ieder imker aan te raden is, doch dat niet te koop of hoegenaamd niet te koop is, is een zeer oud recept door mij aanbevolen de „humor”. Wij vinden deze humor overal, indien wij er gevoel voor hebben. Neem bv. de humor van Wilhelm Busch. Hij schreef „Schnurdiburr oder die Bienen.”

Een kostelijke geschiedenis zonder weerga. Hij wist veel van bijen af en heeft daarvan in meerdere gedichten en tekeningen blijk gegeven. Dat het werk van Wilhelm Busch geliefd is, blijkt uit de vele uitgaven van zijn werk, die in de laatste tien jaar verschenen zijn w.o. „Das grosze Wilhelm Busch-Hausbuch”. Het is een uitgave van „Sudwest Verlag” Munchen”. Maar ook te koop bij Boekhandel de Slegte in Amsterdam. Er zijn: een nieuwe uitgave in vier delen en een complete uitgave in twee delen (2272 blz). En wie geen Duits kan lezen en er toch iets van proeven wil, leze „De vrome Helena” of „Het Haarnetje”, opnieuw bewerkt door Bertus Aafjes, uitgave Bruna Utrecht-Antwerpen.

Nog een klein geval van humor. In 1947 of 1948 had de afd. Amersfoort een bijenstand op een landbouwtentoonstelling, waar veel voorlichting

was op het gebied van land- en tuinbouw, pluimvee etc. Door de leden was van alle kanten materiaal tezamen gebracht, w.o. een observatiekastje met gemerkte koningin.

Helaas een éénraams kastje te klein voor de tijd van het jaar. nl. oktober. Het was zeer nat en koud, zodat elke avond het volkje electrisch verwarmd en van warm voer voorzien moest worden. Op een avond waren we bezig het warme voer te geven waardoor er nogal wat bijen uit het kastje kwamen. Terwijl we bezig waren bij voor bij te pakken en terug te zetten kwamen er wat jongens bij staan die geïnteresseerd vroegen: „Steken die bijen niet?“ „Nee“, zei een oude collega. „We hebben deze bijen allemaal de angeltjes geknipt.“ Waarop de jongens ijverig meehielpen de bijen terug te doen in de observatiekast. Dan opeens een schreeuw van een jongen en allen deinsden terug. Zegt de oude imker tegen mij: „Snap je dat nou, hebben we er dan toch nog één vergeten!“

Oorthuis, Leusden.

Noot redactie: Van bevoegde zijde wordt opgemerkt dat Azaronzalf goed dik en stevig ingewreven, werkelijk wel wat helpt. Ook andere z.g. histaminica.

Uit het Arnhems Dagblad

„APARTE“ BIJENSTEEK

Johannesburg, 17. jan. (Rtr.) — Een blanke Zuid-Afrikaan die gisteren zo door een zwerm bijen werd gestoken dat hij vrijwel zwart werd, is met een niet voor blanken bestemde ziekenauto naar een voor niet-blanken bestemd ziekenhuis vervoerd omdat men dacht dat men met een Afrikaan te doen had. Nadat de vergissing was ontdekt is hij in kritieke toestand met spoed overgebracht naar een ziekenhuis voor blanken, aldus ziekenhuisautoriteiten.

UITSLAG KERSTPUZZEL

De zin, die moest worden geformeerd luidde: „Laat in het verenigingsleven de eendrachtige samenwerking in het bijenvolk ons voorbeeld zijn“. De oplossing werd gevonden door het invullen van de volgende woorden:

1. darren - tabak, 2. inballen, 3. voeren - roven, 4. koolmees - dode, 5. vlieggaat - gaas, 6. reizen - dracht, 7. aantekening, 8. ijszijn - heide, 9. voerhoning, 10. eieren, 11. werkbijen.

Er kwamen meer dan tweehonderd oplossingen binnen, zodat de prijswinnaars door het lot moesten worden aangewezen. De gelukkigen waren: B. Mulder, Alting 13, Beilen; H. Rozense, Vennweg 22, Veelerveen; J. Kuis, Strauszlaan 69, Apeldoorn; H. J. J. Menkehorst, E.338, Haaksbergen; J. Tissing, Hoofdweg 50, Stuifzand (post Hoogeveen); W. J. v. d. Meer, Zijtak 52, Laren (N.H.); J. de Haan, Vaart 178, Assen; L. Schortinghuis, Noordweg 105, Serooskerke; M. Oskam, Eemnesserweg 39, Baarn; H. W. Rademakers, Hoofdweg 46, Westerlee (Gr.), die een waardebon van f 10,— krijgen toegezonden. Een extra-prijs ging naar de heer Top te Ede, die de samenwerking in de vereniging illustreerde met bijgaande foto — de afd. Ede bezig met de bouw van een afdelingsbijenstal. De Heer Top stelt zijn prijs ter beschikking van de afd. voor het goede doel.

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar....

HONINGZEMERIJ

W. van 't Land

Telefoon 2607 Barneveld

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.
Desgewenst KUNSTRAAT terug.

WASKAARSEN

Voor het zelf maken van **kunstraatwaskaarsen** en massieve kaarsen, kunnen wij u de hiervoor benodigde **kaarsepit tegen lage prijzen** - in 4 diktes - leveren nl.:

Pit no. 5 (voor kaarsdikte tot 1½ cm)

28 cent per meter

Pit no. 10 (voor kaarsdikte tot 3 cm)

35 cent per meter

Pit no. 15 (voor kaarsdikte tot 5 cm)

45 cent per meter

Pit no. 20 (voor kaarsdikte tot 8 cm)

55 cent per meter

Bovenstaande prijzen zijn inclusief BTW.

Sinds 1897 het adres voor Bijen en Bijenbenod

BIJENSTAND - „DE BIJENKORF“

Meentweg 103 - Eemnes - Tel. 02153-6704

Postrekening 2622.

Officiële mededelingen

Na het uitkomen van het januarinum­mer van ons blad is gebleken, dat de afd. Ede nog een voorstel voor de komende A.V. heeft willen indienen, ondersteund door een voldoende aantal afdelingen, wat evenwel door onbekende oorzaak het secretariaat niet tijdig heeft bereikt.

Dit voorstel is dus ook niet op de H.B. vergadering van 17 december 1969 behandeld en niet, zoals voorgeschreven, in het januarinum­mer kunnen worden gepubliceerd.

De afd. Ede stelt het echter bijzonder op prijs dat dit voorstel ter A.V. in behandeling komt.

Het voorstel luidt:

De afd. Handel verkoopt imkersartikelen en kunstraat aan leden der vereniging — waarvoor

RECTIFICATIE

In de opgave: adressen Hoofdbestuur etc. op blz. 9 van het januarino. zijn enkele onjuistheden binnengeslopen. Bij de opgave van de ereleden ontbreekt de naam van de heer J. K. Vermaas, beter bekend als Jékavé. Onze excuses voor deze omis­sie Jékavé. Gij kent onze waardering voor u en uw werk voldoende om te begrijpen dat dit bij de correctie aan de aandacht is ontsnapt.

Onder de aanduiding: „Bestrijdingsmid­delencommissie afd. Bijenteelt Landbouw­schap” zijn de namen vermeld van de le­den van de Komkommercommissie van de Afd. Bijenteelt van het Lbs.

In de Bestrijdingsmiddelencommissie heb­ben voor onze vereniging zitting H.H. H. G. Maagendans en Tj. Stienstra. U gelieve in deze opgave dus „Bestrijdingsmiddelen­commissie” te vervangen door „Komkom­mercommissie” en toe te voegen „Bestrij­dingsmiddelencommissie afd. Bijenteelt Landbouwschap” H. G. Maagendans; Tj. Stienstra.

Examen Praktisch Imker

Het H.B. vestigt er de aandacht op dat kandidaten voor dit examen, die zich nog niet hebben opgegeven, dit alsnog ten spoedigste dienen te doen. Zie ook de publicatie op blz. 183 van het november­nummer 1969.

het quotum voor het lopende jaar is afgedra­gen — tegen „ledenprijzen”, en aan niet bij de vereniging als lid ingeschrevenen tegen merk­baar hogere prijzen.

De verkoop van kunstraat tegen „ledenprijs” wordt beperkt tot een door het H.B. vast te stellen redelijk maximum, voldoende voor de bij het lid in behandeling zijnde bijenvolken.

Toelichting :

Het H.B. heeft de prijzen der afd. Handel steeds zo afgestemd, dat de leden de imkersartikelen en de kunstraat zo voordelig mogelijk kunnen aankopen. Accoord, maar dan ook uitsluitend voor de leden der vereniging.

Door invoering van deze maatregel wordt be­reikt, dat de leden een duidelijk voordeel van het lidmaatschap wordt gepresenteerd.

Tevens kan voor niet-leden een argument ont­staan voor aansluiting bij onze vereniging.

De afd. Ede acht het onjuist kunstraat te verko­pen tegen praktisch netto productiekosten aan personen, die van kunstraat kaarsen voor de handel maken.

De beperking van de aflevering van kunstraat tegen „ledenprijs” tot een redelijk maximum is noodzakelijk, want anders heeft een handelaar, die uit zakelijke overwegingen lid der Vereniging wordt, het recht onbeperkt kunstraat aan te ko­pen tegen „ledenprijs”.

Noodzakelijk meerder administratief werk kan tot een minimum worden beperkt en mag daarom het aannemen van het voorstel niet in de weg staan.

Als de A.V. het voorstel aanneemt, dient en kan het H.B. nog dit jaar tot de uitvoering over te gaan.

Volledige medewerking der afdelingen is daar­voor noodzakelijk.

Wij hebben bereids contact opgenomen met het H.B.

Praeadvies H.B.

Het H.B. acht het principe van dit voorstel juist. Op de afdelingsbestellingen wordt als regel reeds een korting van 10% toegestaan. Afd. Handel onderzoekt momenteel in hoeverre dit voorstel in de praktijk zal zijn te verwezenlijken. Wij merken hierbij op, dat voor zover het de verkoop van kunstraat betreft het H.B. in de laatstgehouden H.B. vergadering (zie notulen) reeds heeft besloten de kwantumkorting in het winterseizoen niet te geven.

UIT DE JAAGKIEPS

Werd u ook duizelig ?

De heer P. S. te S. las in de Jaagkieps van dec. dat het honingblaasje van een werkbij 32 mm³ kan zijn en dat 20.000 haalbijen op één vlucht 640.000 mm³ honing kunnen halen. Hij schrijft ons: dat lijkt me onbegrijpelijk veel. En hij vraagt: zijn hier misschien fouten mogelijk ?

Uw rubriekschrijver wordt ook altijd duizelig van die grote getallen. Hij neemt dan maar even potlood en papier ter hand en gaat aan het rekenen. En als je dan de opgaven van verschillende schrijvers naast elkaar legt vind je natuurlijk verschillen. Maar in grote trekken kloppen hun opgaven meestal toch wel zo'n beetje met elkaar.

De door ons aangehaalde schrijver zegt dus, dat 20.000 bijen op één vlucht 640.000 mm³ honing kunnen halen. Dat lijkt erg veel, want we realiseren ons niet zo gauw dat 1 liter honing overeenkomt met 1 miljoen mm³ honing. Die 20.000 bijen kunnen dus op één vlucht volgens de aangehaalde schrijver ongeveer 2/3 liter honing halen. Dat lijkt al veel minder dan de genoemde 640.000 mm³, maar het is evenveel. Dan maakt onze schrijver nog een kleine fout. De bijen halen namelijk geen honing van de bloemen, maar nektar. Aan die nektar onttrekken ze nog heel wat water om er honing van te maken. Laten we voor het gemak maar zeggen, dat er van die 2/3 liter nektar 1/3 liter honing overblijft. Dat is tenminste een hoeveelheid, die we ons kunnen voorstellen.

Maar in de praktijk spreken we niet over liters honing. We drukken de hoeveelheid honing uit in kilogrammen of in ponden. Als we dat nu ook nog even omrekenen, komen we tot de slotsom van onze berekening en die luidt dat volgens onze schrijver die 20.000 bijen op één vlucht ongeveer 1 pond honing, dus een potje vol honing verzamelen.

Maar dat was het eigenlijk niet alléén, wat hij ons duidelijk wilde maken. Bij zijn berekening ging hij er namelijk van uit, dat die haalbijen waren geboren uit **oude** raten. En hij wilde ons duidelijk maken dat die bijen, als ze niet geboren waren uit oude, maar uit **nieuwe** raten, veel méér honing konden halen op één uitvlucht.

Want bijen, die uit nieuwe raten zijn geboren, hebben een groter honingblaasje dan de bijen uit onze berekening. Om ons ook dat verschil even duidelijk voor ogen te stellen kunnen we het beste zeggen dat volgens de aangehaalde schrijver de bijen uit ons voorbeeld 32 potjes honing opleverden. Maar waren dat bijen geweest, die uit **nieuwe** raten geboren waren, dan hadden ze **op hetzelfde aantal haalvluchten** niet 32 potjes honing kunnen verzamelen, maar bijna 44 potjes honing.

We danken onze briefschrijver voor de welkome aanleiding die hij ons verschaftte om de duizelingwekkende cijfers van Dr. Jordam een beetje aanschouwelijker voor te stellen.

Spijvertering van bijen

Men is reeds geruime tijd bezig om door middel van verschillende methoden de loop van het voedsel door de bijendarm zichtbaar te maken en te meten hoe snel of hoe langzaam het voedsel door de bijendarm voortschuift. Hunkeler kleurde al in 1925 de voedselbrij met Trypar blauw en het bijenbloed met kolenstof. Jordan deed dat in 1966 met grafiet. Schreiner gebruikte in 1952 radioactieve stoffen om het voedsel op zijn weg door het bijenlichaam te kunnen volgen.

Janine Pain en J. Lacombe maken gebruik van X-stralen, evenals Langer dat al in 1936 deed. Ze voerden de proefbijen een ondoorzichtige voederbrij, die bestond uit drie delen honing en een deel bariumsulfaat. De bijen nemen dit voedsel goed op. Door met bepaalde tussenpozen röntgen-foto's van deze bijen te nemen, kan men de doorgang van het voedsel in de bijendarm volgen en de spijsverteringstijd meten.

Bij de bijen duurt dat verteringsproces in het algemeen 8 uren, bij hommels slechts 3 uren. Men heeft de oorzaak van dit grote verschil nog niet kunnen vaststellen.

Dit bericht nam GKZ mei over uit Annales de l'Abeille van januari 1968.

Kosten darren honing ?

De Schotse onderzoekster Delia M. Allen heeft de invloed onderzocht die het voortbrengen van veel darren op een bijenvolk heeft. Ze heeft daarbij ook aandacht geschonken aan de honingopbrengst.

Ze gaf een aantal bijenvolken één tot drie lege darreraten. Ze gebruikte ramen van het Engelse standaardformaat (21,6 x 35,6 cm, dus ongeveer gelijk aan ons simplexraam). Om te kunnen vergelijken gaf ze ook een aantal volken géén dar-

rreraat. De volken, die lege darreraten kregen, brachten natuurlijk véél meer darren voort dan de volken zonder darreraat.

Maar de volken, die al die darreraten kregen, namen daarvan hoogstens twee in gebruik. Gemiddeld belegden ze 4600 darrecellen. Dat was 16% van het totale broed. De volken kweken dus niet zoveel darren als ze maar kunnen. Er is een zekere grens, die ze niet overschrijden. Dat was één belangrijke ontdekking.

De volgende belangrijke waarneming was, dat de volken die naar hartelust darren konden aanzetten, niet bij de controlevolken achterbleven wat de hoeveelheid werksterbroed betreft, die ze hadden.

Bijzonder belangrijk was, dat de honingopbrengst van de volken, die een overmaat van darren kweekten, niet aanwijsbaar lager was dan die van de controle-volken, die veel minder darren hadden. De onderzoekster spreekt dan ook het vermoeden uit, dat het grotere verbruik van voedsel voor al die vele darren gecompenseerd wordt door een grotere verzamelijver van die volken.

ADIZ juni, waaraan wij dit bericht ontlene, tekent hierbij een uitspraak aan van de bekende

imker Vater Runk uit 1956. Vater Runk zei: Het bezwaar, dat het kweken van darren door de volken de honingopbrengst nadelig beïnvloedt, houdt geen steek. Volken met darren steken boven de andere uit door hun grote vitaliteit en hun grote ijver bij het halen van stuifmeel en nectar van de vroege ochtend tot de schemering valt.

Dr. K. Weisz van het bijeninstituut te Erlangen besluit dat bericht als volgt: Als een bijenvolk voor de voeding van darren meer voedsel moet gebruiken, waaraan geen twijfel kan bestaan, mogen we aannemen dat de bijen deze grotere krachtinspanning weer goedmaken door hun grotere vlijt en ijver bij de arbeid. Alleen doordat ze er zijn schijnen de darren op de levensuitingen van het bijenvolk een stimulerende invloed uit te oefenen. De natuur wil het zo, dat de darren op een bepaald tijdstip in de jaar-cyclus in het bijenvolk verschijnen. Door de aanzet van darren te onderdrukken zou men de harmonie in het bijenvolk verstoren. Daarom moeten de darren ons niet alleen voor onze teeltvolken welkom zijn, maar ook in de volken, die honing moeten opbrengen. Als we gezonde en harmonische bijenvolken willen hebben, dan horen de darren erbij.

Y.

Het gebruik van narcotica in de imkerij

Naar aanleiding van mijn vorige artikel in het Groentje van november 1969, zijn er vragen gezonden betreffende de narcose.

Aanvankelijk zat ik daar wel een beetje mee, want behoudens mijn praktijkervaring kon ik daar eigenlijk geen zinnig woord over zeggen. Om de vragenstellers niet teleur te stellen, heb ik maar eens nagegaan wat er zo al over geschreven is. Nou daar ben je snel doorheen want dat is niet veel. De middelen waar wat over bekend is, zijn lachgas, in de vorm van pillen en het van ouds bekende salpeter. Voorts hebben onderzoekers wel ether toegepast en chloroform en de laatste jaren wordt bij de k.i. koolzuur gebruikt. Behalve koolzuur zijn het middelen die in eerste instantie ontwikkeld werden voor de mens. Wat de uitwerking bij een totaal ander wezen, zoals een insect is, is niet te voorspellen. Zelfs onder de zoogdieren blijken grote verschillen in reactie op deze middelen te bestaan. De doseringen variëren dientengevolge nogal. Ter illustratie vermeld ik dat

wanneer een mens 1/20 deel morfine ingespoten zou krijgen van wat een hond kan verdragen, hij dit niet zou overleven.

Vanzelfsprekend grijpt men naar de narcosemiddelen die voorhanden zijn en probeert dan maar. Door ervaring vinden we dan meestal wel een bruikbare methode. Over doseringen en eventuele gevolgen, als b.v. sterftepercentages, overlevingsduur, wijziging in de lichaamsfuncties, is bij mijn weten niets bekend, zij het dan dat bij proeven in het lab. voor Vergelijkende Physiologie in Utrecht is komen vast te staan dat bijen die meerdere malen bedwemd werden met koolzuur binnen een paar dagen dood gingen. Ook bleek dat de ovaria van de werkbijen zich niet meer ontwikkelden na deze narcose.

Er wordt algemeen aangenomen dat bedwemde bijen korter leven. Of die bekorting van de levensduur bij alle bedwelmende middelen optreedt is niet bekend.

Naar aanleiding van het bovenstaande lijkt het

mij toch verstandig zo kort mogelijk te bedwelmen met een zo laag mogelijke concentratie en snel te werken. Die dosering is natuurlijk een moeilijk punt, want zonder apparatuur komt daar niet veel van terecht.

Bij vloeistoffen als Fluothane, Trilene, Ether en Chloroform, die bij verdamping een gas leveren dat zwaarder is dan lucht, is de eenvoudigste methode als volgt. Over de te behandelen bak met bijen wordt een lap gelegd. Dan sprenkelt men wat van het narcosemiddel over de lap.

Het gas zal tussen de raten door naar beneden zakken. De bijen zelf zorgen voor een goede verspreiding door heftig op te bruisen. Aan de bruijstoon heeft men een goede indicatie hoever de bedwelmeling is. Als het geluidsvolume sterk afneemt vallen ook de eerste bijen van de raten. Op dit moment de gastoevoer beëindigen door de lap weg te nemen.

Bij invoeren, zoveel raten uit het midden verwijderen als het in te voeren koninginnevolkje heeft en die op de vrijgekomen plaats hangen. Bij samenvoegen een lege bak op het goede volk zetten en de bedwelmde kluit moerloze bijen hierin storten. Sluiten en een week de tijd geven voor we erin kijken. Denkt u erom de vliegspleet open te laten want het gas zal zich op de bodem van de bak verzamelen en hier liggen de bijen. Het kan dan door de opgehoopte bijen via de vliegopening naar buiten stromen. Beter nog is de bak op een reisraam of i.d. te zetten dan kan er geen gasconcentratie plaats vinden op de bodem, want hierdoor zou de bedwelmeling dieper kunnen worden dan gewenst is.

Bij gebruik van bovengenoemde middelen blijven de bijen niet droog, ze spuwen de maaginhoud uit. Ook gesalpeterde bijen worden nat. Bij koolzuur en lachgas blijven ze droog. Dat nat worden is voor ons doel geen bezwaar.

Ze knappen elkaar wel weer op wanneer ze bijkomen.

Altijd het darrebroedige of moerloos gemaakte volk bedwelmen. Het is helemaal niet nodig het goede volk ook te bedwelmen. Gezien de ontdekking dat de ovaria bij de werkbijen schade oplopen zou ik een koningin geen narcose geven indien dat te vermijden is. Of deze schade alleen optreedt bij gebruik van koolzuur weet ik niet. Het verdient aanbeveling om van te voren vast te stellen wat u wilt doen en daarvoor alles in gereedheid te brengen. Wanneer u nog iets op moet zoeken of een kast halen of i.d. loopt u de kans dat veel bijen weer bij komen en u alle ramen moet gaan afschudden, waarbij de nog dronken bijen naar alle kanten stuiven. Als u een volk moerloos moet maken, doe dat dan de dag te voren. Het volk is dan rustig als u de narcose geeft en niet de helft van de bijen zit op de vliegplank en tegen de kast. Geef de narcose 's avonds als alles binnen is. Bij goed vliegweer wanneer er veel haalsters buiten zijn, kunnen zij gevaar opleveren voor de ingevoerde koningin.

Over voor- of nadelen van de gebruikte middelen kan ik u niet inlichten, zij het dan dat het ene middel wat sneller werkt dan het andere. Voor het gebruik van lachgas pillen en salpeterpoeder verwijs ik u naar het artikel van de Heer v. d. Berg in het maandblad „Bijenteelt” jaargang 2/1966 no. 4 blz. 59-60.

H. v. d. Veer,
Rijnlaan 203,
Utrecht.

Noot redactie :

Van deskundige zijde wordt opgemerkt dat een hond van ongeveer 7 kg. vaak 2 gr. morfine kan verdragen. Een kikker wel 50 mgr. Voor het gewicht van een mens omgerekend is dat resp. 40 en 70 gr. !! Een mens verdraagt echter maar enkele tientallen milligrammen.

Wie helpt

In Utrecht wordt al gedurende een groot aantal jaren onderzoek met bijen gedaan. Dit gebeurt op het laboratorium voor Vergelijkende Fysiologie.

Naast het onderzoek naar de koninginne-stof wordt er de laatste twee jaar ook gekeken naar het vlieggedrag van bijen in een afgesloten ruimte van zo'n 40 m² grondoppervlak (een kooi van horreagaas).

De bedoeling is om op deze manier wat meer te weten te komen over het vlieggedrag van bijen en de invloed van licht, temperatuur en dergelijke. We zijn nu zo ver, dat we een zes-raams volkje in een keldergewelf met kunstlicht regelmatig kunnen laten broeden.

De bedoeling is, dat zo'n volk binnen gewoon uitvliegt en in de kamer suikerwater en stuifmeel verzamelt. En ook midden in de winter een

gewoon broednest heeft. Het op normale wijze tijdens de vlucht verzamelen van suikerwater en stuifmeel is een aanwijzing dat het vliegen van de bijen niet door slechte lichtomstandigheden wordt verstoord. We hopen op deze wijze veel te weten te komen over de rol die het (kunst)-licht en andere factoren spelen bij het vlieggedrag.

Door meer te weten te komen over het verband tussen licht en dergelijke en het vlieggedrag hopen we ook wat meer inzicht te krijgen over de problemen, zoals die zich bv. bij de bestuiving onder glas voordoen, waar vooral in het begin veel bijen de weg naar de kast niet terugvinden. Een voorbeeld van de soort problemen die aangepakt worden is het volgende: Als er in een kamer alleen plafond-verlichting is, trekken de bijen naar het plafond en blijven om de lampen heen vliegen. De vraag is nu waardoor dit veroorzaakt wordt en wat belangrijker is, hoe kun je de bijen de indruk geven dat ze „buiten” vliegen.

Sinds 1 september is zo'n vliegkamer ingericht. Nu, 15 januari, heeft het zesraams volkje nog steeds 4 mooie ramen broed.

Om de bijen binnen goed te kunnen laten broeden moet er in de vliegkamer goed, attractief stuifmeel aanwezig zijn. Is de kwaliteit van de pollen minder goed, dan wordt het door de bijen niet enthousiast genoeg verzameld. Het stuifmeel dat in de handel is blijkt veel minder in kwaliteit te zijn, dan het stuifmeel dat door ons de afgelopen zomer verzameld werd. We willen daarom zoveel mogelijk gebruik maken van zelf verzameld stuifmeel.

Eén van de essentiële dingen bij het verzamelen van pollen blijkt te zijn, hoe lang de klompjes in de val liggen voor ze verder verwerkt worden.

Over het algemeen wordt aangenomen dat een volk per seizoen zo'n 50 kg. stuifmeel verzamelt. Dit betekent dat om één zesraamsvolk de hele winter door goed actief te laten vliegen en broeden minstens zo'n hoeveelheid nodig is. In het drukke bijenseizoen ontbreekt ons echter de tijd om een dergelijke hoeveelheid zelf te verzamelen.

Daarom zoeken we een aantal imkers, die bereid zijn om ons bij dit karwei tegen vergoeding te helpen. Aangezien het gedurende een goede stuifmeeldracht noodzakelijk is 1x per dag de vallen te legen, zoeken we imkers, die een goede stuifmeel dracht bij huis hebben en in die periode(n) tenminste 10 volken bij huis hebben staan (om makkelijk iedere dag de vallen te kunnen legen en om regelmatig de vallen van het ene volk naar het andere te kunnen verplaatsen, zodat geen der volken schade oploopt). Bij het regelmatig plaatsnemen van de val voor een ander volk is risico uitgesloten.

Wij van onze kant zullen de imkers die hieraan mee gaan doen van de benodigde materialen voorzien.

We betalen voor het geoogste stuifmeel f 10,— per kilo. Met het genoemde tiental volken moet het, met een redelijke stuifmeeldracht mogelijk zijn om tenminste 7 kg. stuifmeel te verzamelen zonder dat dit schade aan de volken berokkent. Imkers die ons bij het verzamelen van stuifmeel willen helpen worden verzocht contact op te nemen met:

J. P. v. PRAAGH,

Lab. v. Vergelijkende Fysiologie,
Jan van Galenstraat 40, Utrecht.
Telefoon 0 30 - 71 62 21.

De lezer schrijft

ZWERMEN LOKKEN

Vele lezers zullen zich herinneren dat mijn naspeuringen in oude boeken over bijenteelt mij tot de conclusie brachten, dat het wonderkruid, waarvan die Fransman sprak, niets anders zou zijn dan Melisse of citroenkruid.

In de Praktische Imker jrg. 1915 blz. 85 van wijlen de Heer H. A. Beil, vond ik onderstaand artikel.

In Herzogewina is men volgens beschrijvingen in veldpostbrieven met de bijenteelt nog zeer ten achter. De „Imker aus Böhmen” = deelt in een

brief van iemand die gelegenheid had zich in de buurt van de Montenegrijnse grens op de hoogte te stellen van de bijenteelt aldaar, het volgende medede. Men kent in deze streken geen andere bijenwoningen dan de primitieve „Blokwoningen”, (uitgeholde stukken boomstam, met een deksel afgesloten). Het werken hiermee in de zwermtijd kon ik onlangs eens gadeslaan. Zodra een volk begint te zwermen, stelt de imker zich in de buurt daarvan op, met een „blokkast” onder de arm, die hij van te voren van binnen heeft ingewreven met Melisse. Nu begint hij te

lokken door wat Melisse in de hand te nemen en in de woning te blazen.

Ook fluit hij zo nu en dan een deuntje en mompelt toverspreuken.

En in de meeste gevallen zal de zwerm de nieuwe woning in bezit nemen. De nieuwe kolonie wordt dan na zonsondergang bij de overigen geplaatst en aan zichzelf overgelaten. De eigenaar kijkt pas weer naar z'n bijen om, als het tijd is de woning uit te snijden. Hij gaat hierbij vrij ruw te werk, snijdt honing, stuifmeel, dikwijls zelfs met broed uit en perst uit dit geheel den honing, die dan voor de consumptie gereed is. Tot zover de Praktische Imker.

Beter en duidelijker, ook wat plaats en tijdstip betreft, kan dat Wonderkruid der bijen van die Fransman niet beschreven worden.

Het soort zaad(bolletje of knolletjes) is de jeugdige bijen-oppasser wel vergeten. Als er werkelijk een ander wonderkruid zou hebben bestaan, zou dat, noch in de bijenliteratuur noch in de bijenhouderij verloren zijn gegaan.

VERDER NIEUWS INZAKE ZWERMEN LOKKEN

Pfarrer Tobisch zegt in Volksbienenzucht (1909): Wrijf de zwermkieps in met Melissekruid.

De reuk van een bijenzwerm lijkt op die van Melisse zegt August Ludwig in Unsere Bienen (1906).

Muck (1928) schrijft over een zwermlokker, bestaande uit een plankje betimmerd met eikenschors en dit met Melissekruid in te wrijven.

J. Scherrenburg.
Renkum.

VERPLAATSEN VAN BIJENVOLKEN OVER KLEINE AFSTANDEN

In het laatst van juni moesten wij enige volken van een tentoonstelling naar de eigen stand terugbrengen.

Daar de afstand te klein was (1500 m.) hebben wij de volken eerst overgebracht naar ter Apelkanaal, dat 6 km. verder ligt.

Tot zover ging alles goed.

Vershil van mening kregen we echter over de tijdsduur, welke de volken daar moesten blijven staan.

Er waren twee meningen :

- A. Het is voldoende als ze er ongeveer drie vliegdagen staan, zich heroriënteren en zo de vorige plek radikaal vergeten.
- B. Je moet ze drie weken in ballingschap houden, zodat de meeste vliegbijen die nog weet van de oude standplaats hebben, zijn afgestorven.

We hebben er zelfs om gewed.

Na 4 dagen werd een goed korfvolk van Ter-

apelkanaal teruggehaald en op eigen stand gezet, anderhalve kilometer van het tentoonstellingsterrein en daarvan gescheiden door huizen met tuinen.

Op de zonnige dagen die volgden konden wij geen zoekende bijen bespeuren op de oude plek op het tentoonstellingsterrein. Ik had dus de weddenschap verloren maar overtuigd ben ik nog steeds niet. In het grote bijenboek schrijft dhr. Groenveld op blz. 22 :

Wilt u een bijenvolk in uw tuin een andere plaats geven, dan kan dat wel maar dan moet u ze eerst 6 km. of meer van huis brengen en ze daar geruime tijd, een paar weken laten staan. Heb ik dan toch die weddenschap ten onrechte verloren ?

Wie schaft mij nu eens raad ??

K. v. Deursen, ter Apel.

Noot redactie :

De bijen oriënteren zich in een gebied met een straal van ongeveer 3 km. rondom hun standplaats. Als zij minder dan 6 km. worden verplaatst bestaat dus de kans dat zij in hun oude oriënteringsgebied komen en naar de oude standplaats terugvliegen. Deze kans blijft bestaan zolang er oude, ingevlogen haalbijen zijn. Gemiddeld werkt een bij drie weken als haalbij.

Ergo moet een verplaatst volk — uitzonderlijke omstandigheden daar gelaten — ten minste 6 km. worden verplaatst en drie weken op de nieuwe standplaats blijven staan.

DE FAMETHAANMETHODE

In 't novembern timer 1961 van 't Groentje stond de methode Famethaan vermeld. Nimmer heb ik er meer iets van gehoord nog van imkers nog in uw blad. Wordt zij nog toegepast ? Of heeft zij nadelen ? Zelf had ik immer weer zwermplannen van de oude moer voor de jonge moer gesloten broed had.

Thans in 't kort doe ik zo.

Laatste week mei: oude moer met wat broed boven separator, daaronder dus broedkamer + honingkamer na ± 11 à 12 dagen de onderste kamer naar boven oude moer beneden. Dus de stand is, beneden oude moer, honingkamer, separator, broedkamer met doppen.

Na ongeveer 14 dagen neem ik de onderste broedkamer weg, met separator en plaats deze naast de kast of andere plaats in de stand dus nu is het zo, in de kast zit de jonge moer (eventueel na open broed inhangen) op broedkamer met honingkamer **de oude moer op andere plaats** als reserve op broedkamer **de separator** kan als bodem worden gebruikt voor deze nieuwe plaats.

Hoogachtend,

W. J. v. d. Meer,
Zijtak 52,
Laren (N.H.)

IN MEMORIAM

Op 16 januari overleed in de ouderdom van 84 jaar ons lid de Heer

F. SLOT

De overledene was een trouw en gezien lid van onze afdeling. Hij was Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Hij ruste in vrede.

Afd. 's-Gravenhage.

Op 4 januari 1970 overleed in de leeftijd van 80 jaar

GERRIT JAN BRUNNINKREEF,

hij was meer dan 40 jaar een actief lid van de vereniging en 10 jaar bestuurslid.

Wij zullen hem nooit vergeten.

Afd. Enschede.

Op 20 januari overleed op 63-jarige leeftijd geheel onverwacht ons trouwe lid de heer

L. VliegHuis

Hij trad nooit op de voorgrond maar was bezield door zijn liefde voor de bijen. Met hem ging een waar bijenvriend heen.

Hij ruste in vrede.

Afd. Assen.

Op 18 maart overleed vrij onverwacht ons lid de heer

R. MEYERING

nog slechts enkele jaren imker en lid van de afdeling toonde hij zich een enthousiast imker met liefde voor zijn bijen.

Moge hij rusten in vrede.

Op 27 mei overleed na een langdurige ziekte op de leeftijd van 70 jaar ons lid en grootste imker de heer

J. ABBING

Ruim 40 jaar is hij met hart en ziel imker geweest, een oude rot in het vak en lid van diverse commissies en van de organisatie van het Gouden Imkersfeest in 1947.

Wij hebben in hem een zeer toegewijd imker, die de bijenhouderij tevens nog als nevenbedrijf uitoefende verloren.

Hij ruste in vrede.

Op 17 augustus overleed nog vrij onverwacht op de leeftijd van 81 jaar ons geacht lid de heer

K. VAN WIJK

Meer dan 40 jaar was hij voor ons een voorbeeld van enthousiasme voor zijn iemen en hulpvaardigheid. Ook als lid van diverse commissies heeft hij voor de afdeling en de bijenhouderij veel gedaan. Hij was onderscheiden met de ere-medaille van de Vereniging. Een imker van het echte ras en vriend van zijn bijen, maar bovenal een goede vriend van ons allen, ging met hem heen.

Wij zullen hem blijven gedenken.

Namens het bestuur

J. H. Lubbers,
secretaris.

Betreft vergoedingsregeling voor in de kas geplaatste bijenvolken

De Afdeling West-Friesland heeft in een schrijven d.d. januari 1969 de volgende wijzigingen voorgesteld van artikel 2 van de bestuivingsregeling:

„1. De door de teler verschuldigde vergoeding bedraagt per bijenvolk:

- a. f 15,— voor zover het betreft kastvolk en f 12,50 voor zover het betreft korfvolk bij plaatsing in de open lucht bij het fruit;
- b. f 35,— per periode van maximaal drie weken bij plaatsing onder staand glas voor de gewassen perzik, pruim, aalbes, aardbeien, meloenen en komkommer (zaadteelt), voor elke week langer f 10,— per week;
- c. voor plaatsing in augurkenkassen f 35,— voor zover het betreft een kastvolk en f 30,— voor zover het betreft een korfvolk per periode van maximaal 4 weken, voor elke volgende periode van vier weken f 10,—, dit tot en met 10 september, ná 10 september f 10,—.”

De voorstellen van de Afdeling-West-Friesland zijn behandeld in de op 5 februari 1969 gehouden vergadering van de Afdeling Bijenteelt.

De Afdeling was enerzijds van mening, dat een periode van drie weken mits de bijenvolken niet te vroeg worden geplaatst ruimschoots voldoende is voor de bestuiving van het betreffende gewas, terwijl anderzijds het technisch niet verantwoord moet worden geacht een volk langer dan drie weken onder glas te houden.

De Afdeling is dan ook tot de conclusie gekomen, dat het wijzigingsvoorstel van de Afdeling West-Friesland niet moet worden aangenomen.

De Kontaktcommissie Tuinbouw/Bijenteelt heeft hierop besloten artikel 2 t.o.v. de voorgaande jaren niet te wijzigen voor 1969 en de vergoedingsregeling dus als volgt vast te stellen:

„1. De door de teler verschuldigde vergoeding bedraagt per bijenvolk:

- a. f 15,— voor zover het betreft kastvolk en f 12,50 voor zover het betreft korfvolk bij plaatsing in de open lucht bij het fruit;
- b. f 25,— voor zover het betreft kastvolk en f 20,— voor zover het betreft korfvolk per periode van maximaal vier weken, en voor zover het betreft beide soorten volken f 10,— voor elke volgende periode van maximaal vier weken, bij plaatsing in de open lucht bij meloenen en aardbeien onder plat glas of augurken onder staand glas; met dien verstande, dat in de provincie Limburg voor plaatsing bij de augurkenkassen een richtprijs geldt van f 75,— voor het gehele seizoen tot en met augustus, terwijl de vergoeding voor elke week daarna f 10,— bedraagt;
- c. f 35,— per periode van maximaal drie weken bij plaatsing onder staand glas.”

Dit onderwerp is besproken met de voorzitter van de Afdeling West-Friesland op de imkersdag in Doetinchem. In dit gesprek werd de indruk verkregen, dat het nuttig zou zijn de hele kwestie nader te bespreken. Mede hierom is dit onderwerp ter sprake gebracht op imkersvergaderingen. Hier is naar voren gekomen, dat niet alles zo stringent kan worden geregeld. Voorgesteld is in de bestuivingsregeling voor 1970 bij de vergoeding voor bijen in de kas op te nemen, dat in die gevallen, dat de periode van drie weken tekort is geweest, dan voor de bestuiving een nieuw

volk nodig is. Voor het aanvullende tijdvak, zal de vergoeding in overleg tussen tuinder en imker worden vastgesteld.

Deze visie is op zaterdag 25 oktober 1969 besproken met de voorzitter en secretaris van de Afdeling West-Friesland, die zich er in beginsel mee akkoord konden verklaren en besloten hebben dit als voorstel naar voren te brengen in de op 22 november te houden vergadering van de Afdeling West-Friesland. 's-Gravenhage, 4 november 1969.

P. T. Hilhorst.

UIT DE AFDELINGEN

STICHTSE IMKERSDAG GOED BEZOCHT

Prov. Honingkeuring groot succes.

38 imkers deden mee met 155 inzendingen.

De jaarlijkse Stichtse imkersmiddag, 29 november j.l. te Bunnik gehouden, is in alle opzichten weer een succes geworden. Een goede belangstelling, en een bijzonder goede honingkeuring annex tentoonstelling met zeer veel inzendingen.

Niet alleen de imkers waren goed vertegenwoordigd, ook het Rijksbijenteeltconsulentschap was er in alle opzichten „bij“. Onze rijksbijenteelt consultant Ir. J. J. Mommers als spreker, en de heren van Aarts en Laban als juryleden, en niet te vergeten de nieuwe medewerker van dhr. Mommers, Ir. Pettinga uit Zwolle die eveneens een kijkje kwam nemen bij de keuring en de imkermiddag. Dan konden de imkers kennis maken met onze nieuwe landelijke secretaris dhr. G. v. d. Weert, die tevens in de jury zat, en niet te vergeten de burgemeester van Bunnik de heer F. R. M. Meltzer. Voor de lezing van Ir. Mommers over: Nosema, voorkomen en bestrijden, was veel belangstelling wat bleek uit de gestelde vragen. De serie dia's met drachtplanten in het vroege voorjaar en late naseizoen was een goede afsluiting van dit onderdeel.

Wisselbeker bleef in Bunnik

Bij de honingkeuring was tevens een competitie ingelast voor de Stichtse afdelingen waarvoor de afd. Bunnik-Houten een wisselprijs beschikbaar had gesteld. Aan deze competitie deden mee de afdelingen Bilthoven, Bunnik-Houten, Leersum, Utrecht, Driebergen, Soest, IJsselstein en Loenen a.d. Vecht. Bunnik hield de wisselprijs in eigen huis, op de voet gevolgd door Loenen a.d. Vecht. Wie wint deze prijs het volgende jaar?

Bij de individuele inzendingen was het mej. E. S. C. Jasperse die het hoogste aantal punten wist te behalen en de hoofdprijs hiervan in ontvangst mocht nemen. Er waren vele goede en mooie inzendingen welke 100 punten kregen van de jury, maar ook tweede en derde prijzen mogen we een goed resultaat noemen. Geheel nieuw was de rubriek: Experimentele inzendingen, waarbij de imkers met nieuwe ideeën konden komen inzake de verpakking en presentatie van honing. Dhr. P. J. Beens won in deze rubriek de eerste prijs, maar ook mag niet onvermeld blijven de inzending blokhoning van dhr. Veldhuizen uit Soest.

Burgemeester reikte de prijzen uit

Burgemeester F. R. M. Meltzer van Bunnik reikte de prijzen uit. Uit zijn toespraak hieraan voorafgaand

zeide hij het te waarderen in zijn gemeente zo'n actieve imkersvereniging te hebben. Waar mogelijk zullen wij als gemeente de imkerij bevorderen mede gezien de recreatie en als hobby. Dank zij Bijennieuws blijf ik op de hoogte en weet ik iets van bijenhouden af, ik overweeg dan ook t.z.t. een cursus te volgen in Bijenteelt. Wat de voorzitter prompt deed reageren met de mededeling dat zijn collega in Woerden ook plannen heeft.

Wij zullen dan ook overwegen een speciale cursus Bijenteelt voor burgemeesters te gaan organiseren aldus de voorzitter.

De 1ste prijswinnaars

Het zou te ver voeren alle prijswinnaars te vermelden, dat doen we uitvoerig in Bijennieuws waarin ook nog een toelichting van de jury komt, zodat we hier volstaan met de eerste prijzen. In de rubriek vloeibare honing kregen een eerste prijs Mej. E. S. C. Jasperse, Bunnik (2x) G. v. Ekris, Nieuwersluis, J. M. Jasperse, Amerongen P. J. Beens, Driebergen, W. v. d. Brink, Utrecht, B. R. Barten, Bunnik, en J. v. Putten, Ugchelen. Rubriek gekristalliseerde honing: H. Roodenburg, Benschop, Mej. E. S. C. Jasperse, Bunnik, J. Vermande, Leiden Rubriek Heidehoning: Mej. E. S. C. Jasperse, Bunnik. Rubriek verpakking en presentatie van honing: B. R. Barten, Bunnik. Rubriek experimentele vormgeving: P. J. Beens, Driebergen. Rubriek zomerraathoning: P. J. Beens, Driebergen. Rubriek Heideraathoning: A. Gortemuller, Amerongen.

De prijzen bestonden uit imkersartikelen en speculaaspoppen. C.P.

AFDELING SCHERPENZEEL

De afd. Scherpenzeel heeft 14 januari haar jaarvergadering gehouden. De laatste jaren was er slechts eenmaal per jaar vergadering. Ons bestuur is bezig daar verandering in te brengen. Er werd besloten om binnenkort weer samen te komen. Meneer Laban zal dan een film vertonen van de Aalster methode (zwermverhindering) en naar aanleiding daarvan vragen beantwoorden.

Het bestuur heeft wel meer geprobeerd dergelijke avonden te organiseren, doch er was gebrek aan belangstelling. Van harte hoop ik dat het nu een succes wordt. Want op zo'n jaarvergadering zijn er nogal wat zakelijke dingen aan de orde, zodat het imkeren nauwelijks ter sprake komt.

A. van Snippenberg-Fontein,
Glashorst 87,
Scherpenzeel (Gld.)

AFDELING ENSCHEDE

De Afdeling Enschede organiseert ook dit jaar weer een cursus bijenteelt voor beginners, waaraan ook deelgenomen kan worden door mensen uit de omstreken.

Inlichtingen: Thorbeckelaan 3, Enschede. Telefoon 05420-17392.

AFDELING SOEST

Op 9 januari hield onze afdeling haar jaarvergadering. Het afgelopen jaar groeide ons ledenaantal met 11 nieuwe leden en 3 donateurs.

Bij voldoende belangstelling zal er een cursus voor gevorderden worden gegeven. De vooruitzichten op het fruitreizen werden minder gunstig geacht.

Besloten werd de meeste reizen naar de nieuwe polders te maken. In de pauze was er een verloting van zelfvervaardigde imkersartikelen van de Heer Grijze. Deze geanimeerde vergadering sloot om half twaalf.

G. Seegers, secretaris.

AFDELING ZEIST

Afdeling Zeist organiseert bij voldoende deelname ook dit jaar weer een cursus voor beginners en gevorderden.

Kosten der beide cursussen f 17,50 per persoon.

Verder organiseert deze afdeling in de zwermtijd een viertal demonstratielessen kosten f 5,— per persoon.

Ook leden van andere afdelingen zijn hartelijk welkom.

Aanmelden bij:

M. M. van Dijk-Oosten, Regentesselaan 13, Zeist. Telefoon 03404-15696.

AFDELING DOETINCHEM EN OMSTREKEN

Praatavond met dia's van de Heer L. G. M. Hensels, assistent Rijksbijenteeltconsulent te Haalen over **drachtplanten**, hoe de imker die (voor een gedeelte althans) kan verbreiden, zaal Vinkenborg, Hamburgerstraat 44 te Doetinchem, **woensdagavond 25 febr. 1970 19.30 uur.**

Alte imkers zijn welkom."

AFDELING ASSEN

Op 25 november 1969 hield de afd. haar ledenvergadering. In de loop van het jaar overleden vier leden. Door het toetreden van jonge leden bleef het ledental 86. Er zijn plannen in voorbereiding voor een modern bijenpark in het uitbreidingsplan Pittelo. De aanwezige verenigingsstallen blijken in een grote behoefte te voorzien. De contributie voor 1970 werd vastgesteld op f 12,50.

Voor een te houden cursus voor gevorderden gaven zich reeds 12 leden op. De afd. tracht in samenwerking met een aantal andere afdelingen te komen tot een voorstel voor het uitschrijven van een renteloze lening ten behoeve van de nieuwbouw Bijenhuis.

J. H. Lubbers, secretaris.

AFDELING WOLVEGA

De Afd. vierde op 28 november 1969 haar 25-jarig bestaan met een filmavond. Op 11 december d.a.v. hield de afd. haar jaarvergadering. De Heer G. Lantinga volgde de Heer P. H. Brons, die zich niet herkiesbaar stelde, op als voorzitter. A. Bosma, secr.

AFDELING WEST-FRIESLAND

De afd. hield op 22 november 1969 haar jaarvergadering. Aanwezig 20 leden en het H.B. lid de Vries. De voorzitter memoreerde het slechte voorjaar en de daarmee gepaard gaande bijensterfte. De afd. gaat het nieuwe jaar in met 64 leden. Er werd 5 ton suiker gedistribueerd. Er zal worden getracht een beginnerscursus te organiseren. Men kan zich reeds nu opgeven bij de Heer J. C. Water, Molenweg 45 te Wijdenes.

G. Willems
Hemmerbuurt 177,
Hem (N.H.)

Als grootst en ruimst gesort. imkersbedrijf in Nederland hebben wij onze collectie bijenwoningen weer uitgebreid met 2 kasttypen nl. de Langstrothkast en de enkelwandige simplexkast. Ook deze kasten kunnen wij u leveren voor zeer lage prijzen.

Tevens nog leverbaar diverse soorten inl. en importhoning van alleen de allerfijnste kwaliteiten voor lage prijzen.

Vraagt onze materialen en honingprijslijst.

Wij zenden u die omgaand gratis toe.

Gaarne van u horend,

BIJENSTAND

H. T. VAN DAM & ZN. JUBBEGA (Friesland)

Telefoon 05165-382.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP GEVRAAGD: Jaargangen Maandschrift 1898—1969, los of gebonden. Aanbiedingen van enkele jaargangen ook welkom. Goede prijs verzekerd. W. de Zwijgerlaan 7, Putten (Gld.).

Zomerhoning in bussen van 25 kg à f 2,20 per kg. Necktapol (Stuifmeelvoederdeeg) in kiloverpakking à f 3,25 per kg. Bijenstand „de Bijenkorf“ - sinds 1897 - Eemnes. Tel. 02153-67 04.

TE KOOP AANGEBODEN: Twee - en Drieraamshoningslingers en nog enkele Honing- en Waspersjes. Alles in prima staat. Bijenstand „de Bijenkorf“ - sinds 1897 - Eemnes. Tel. 02153-67 04.

TE KOOP AANGEBODEN: Bijenkasten - Korven - Zesraamskastjes - Zwermkiepsen - Koninginneroosters enz. Bijenstand „de Bijenkorf“ - sinds 1897 - Eemnes, tel. 02153-67 04.

TE KOOP AANGEBODEN: Kaarsepit voor het zelf maken van waskaarsen à 25 cent per meter. Bijenstand „de Bijenkorf“ - sinds 1897 - Eemnes, tel. 02153 - 67 04.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken; zowel korven als kasten en verdere Imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. Bijenstand „de Bijenkorf“ - sinds 1897 - Eemnes, tel. 02153 - 67 04.

TE KOOP: Roggestro - geschikt voor korven vlechten. T. v. d. Markt, Tielse straat 16a, Eck en Wiel.